

— Като че не отивашъ на учение, каза единиятъ, а като че въ тъмница те пращатъ.

— Ехъ, братлета, вие не знаете, какво ще рече да напустнешъ родното си мѣсто, да не можешъ да чувашъ родния си говоръ и да не виждашъ близкитѣ си, пъкъ макаръ това да е за една година.

— А ползата! — възкликна другъ младежъ. — Ти за ползата не помисляшъ. Не помисляшъ, че като се върнешъ отъ Гърция ще бждешъ най-добриятъ учителъ въ нашия край.

Григоръ се усмихна тъжно.

— Та нали затова отивамъ. Ако не бѣше тази надежда, не бихъ мръдналъ отъ Охридъ. Той отново отправи погледъ къмъ далечината и сякашъ въ нея намѣри опора, за да надвие тъжното си настроение и после заприказва съ топла убедителностъ.

— Веднѣжъ да свърша Атинската гимназия, да изуча наукитѣ на гърцитѣ и сетне да дойда и да започна за моитѣ си — тукъ въ заробената родина. Има ли нѣщо по-хубаво отъ това?

— Ето, не виждашъ ли, това трѣбва да ти бжде утѣха. Ние ще те чакаме да си дойдешъ, за да ни разкажешъ това, което си научилъ.

Четворицата бавно поеха улицата къмъ градчето.

Григоръ откряхна пѣтната врата и на прѣсти влѣзе въ калдъръ-мения дворъ на старата си бащина къща. Майка му бѣше болна, и той на прѣсти влѣзе, за да я не смуцава. Може би най-голѣмата му мъка бѣше тъкмо по нейната болестъ. Лесно ли е да заминешъ въ чужбина и да оставишъ майка на легло!

Макаръ стѣпкитѣ му да бѣха тихи, старицата ги чу. Майчиното ухо винаги чува стѣпкитѣ на своитѣ рожби.

— Ела, сине, ела!

Въ широката и просторна стая навлизаше бавно привечерниятъ сдрачъ. Сѣнцитѣ се сплитяха въ тъмнитѣ жгли на стенигъ и ги за-